

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
НАСТАВНИ ПРОГРАМ
(Syllabus)

Назив предмета:	Грађанско право – општи део и Стварно право
Назив предмета на енглеском:	Civil Law – General Part and Property Law
Шифра предмета ¹ :	
Недељни фонд часова предавања (и вежби):	7 часова предавања и 2 часа вежби
Годишњи фонд часова предавања (и вежби) ² :	98 часова предавања и 24 часа вежби
Ниво студија ³ :	Основне академске студије
Трајање и распоред наставе ⁴ :	III семестар, II година студија, понедељак, уторак 11:30-13:20 и четвртак 10.45-13.20.
Карактер предмета ⁵ :	Обавезни предмет
Број ЕСПБ кредита:	12
Наставници који изводе курс (навести и број кабинета, време пријема студената и <i>e-mail</i> адресу):	<ul style="list-style-type: none"> - Др Оливер Антић, редовни професор, каб. 415, понедељак 11:30-13:30, antic@ius.bg.ac.rs; - Др Драгор Хибер, ванредни професор, каб. 409, четвртак 11.30-13:30, hiber@ius.bg.ac.rs; - Др Рајко Јелић, ванредни професор, каб. 163, уторак и четвртак 13.30-14:30; - Др Милош Живковић, доцент, каб. 283, четвртак 08:30-10:30, mdz@ius.bg.ac.rs.
Асистенти који изводе курс (навести и број кабинета, време пријема студената и <i>e-mail</i> адресу):	<ul style="list-style-type: none"> - Др Ненад Тешић, асистент, каб. 117, среда и четвртак од 14:00 до 15:00, nenad.tesic@ius.bg.ac.rs; - Катарина Доловић, асистент, каб. 122, дежурни дани понедељак и уторак, пријем студената тим данима 17:00 до 18:00, k.dolovic@ius.bg.ac.rs; - Марко Перовић, асистент, каб. 122, дежурни дани понедељак и уторак, пријем студената тим данима 14:20 до 15:20, marko.perovic@ius.bg.ac.rs; - Снежана Дабић, сарадник у настави, каб. 122, дежурни дани понедељак и петак, пријем студената понедељком од 17:00-18:00 и петком од 14:20-15:20, snezana.dabic@ius.bg.ac.rs
Опис курса ⁶ :	Курс даје студентима основна знања из једне од

¹ Сваки обавезни предмет има своју шифру од пет бројева, предмет са групе од шест бројева, опциони предмет од седам бројева

² Недељни фонд часова помножен са 14 недеља

³ Основне академске студије или дипломске академске студије

⁴ (*Course Schedule*) Семестар у коме се предмет предаје и распоред предавања (дани и време)

⁵ Обавезни предмет, предмет са групе или опциони предмет

⁶ (*Course Description*) Опис предмета курса, до 20 редова (на српском и енглеском језику)

	<p>темељних правних области – грађанског права, и детаљно обрађује област стварног (својинског) права, као једног од посебних делова грађанског права. Посреди је први позитивноправни курс на правним студијама, који студентима треба да постави основе за разумевање и савладавање великог броја курсева са којима ће се сусрести током даљих студија права.</p> <p>Општи део грађанског права студентима треба да пружи основна знања о овој породици правних грана, као и детаљнију обраду неких од основних грађанскоправних појмова и института, попут правног субјекта, субјективног права, правног посла и вршења и заштите права, који су заједнички за све друге посебне делове грађанског права и правних грана насталих од грађанског права. Стварно право пружа студентима знања о низу правних института, од којих је најзначајнија својина, а поред ње ту су и права службености, реалних обезбеђења као и право изградње објеката, регистара непокретности и државина.</p> <p>Обим, разноврсност обухваћене материје и значај курса у укупном правном образовању налажу комбинацију методолошких приступа у обради тема, тако да се поред класичних предавања и вежби као неопходни намећу практичне вежбе, а по могућности и интерактивни облици рада (семинари) који дају предност разумевању логике грађанског права, начина резоновања и аргументовања ставова у овој области над пуким меморисањем врло обимне материје обухваћене курсом. Део курса посвећен општем делу грађанског права по природи материје погоднији је за апстрактнији рад и развој способности теоријског мишљења код студената, док је стварно право део курса код којег има више простора за практичан рад на вежбама.</p>
Садржај курса ⁷ :	<p>I ОПШТИ ДЕО</p> <p>1 Увод Појам грађанског права. Предмет и метод грађанског права. Систематика грађанског права. Извори грађанског права у Србији.</p>

⁷ (*Outline of the Course*) Структура наслова и поднаслова тема које сачињавају курс (на српском и енглеском језику)

2 Правни субјекти

Физичка лица – правна, пословна и деликтна способност. Атрибути физичких лица (лично име, држављанство, пребивалиште и боравиште, на нивоу појмова).

Правна лица – појам, начело правне раздвојености, функције, врсте и поделе, правна, пословна и деликтна способност. Атрибути правних лица (пословно име – назив, седиште, државна припадност, на нивоу појмова).

3 Субјективна грађанска права

Појам и обележја.

Поделе: по сложености, изразивости у новцу, преносивости, "дејству", садржини овлашћења, делу грађанског права у којем се јављају

Поједине врсте: стварна права, облигациона, породична, лична, ауторска и права индустријске својине, наследна, привредна...

4 Имовина и правни промет

Појам имовине. Општа имовина и посебне имовине. Функције посебне имовине.

Појам правног промета. Сингуларна и универзална сукцесија. Транслативан и конститутиван пренос. Деривативно и оригинерно стицање.

Персонална суброгација (цесија, преузимање дуга, преузимање испуњења и проступање дугу). Реална суброгација.

5 Правни послови

Појам и обележја.

Врсте: једностранни и двострани (уговори), теретни и добротини, каузални и апстрактни, *inter vivos* и *mortis causae*, формални и неформални.

Неважећи правни послови: ништави послови и рушљиви послови (појам, последице, најважнији типови ништавих, односно рушљивих послова), непостојећи правни послови, конвалидација и конверзија.

Модификације правних послова: услов, рок и налог.

6 Заступништво

Појам и врсте. Пуномоћство. Вануговорно заступништво.

7 Протек времена као правна чињеница.

Грађанскоправни деликти

Застарелост. Преклузија. Фатални рок (права одређеног трајања). Одржај.

8 Вршење, повреда и заштита права

Вршење права и злоупотреба права.

Повреда субјективног права: појам и врсте.

Заштита субјективног права: правозаштитни захтев и радња, приговор, превентивна и реактивна заштита, судска заштита (тужбе, терет доказивања, претпоставке и фикције, судске одлуке) и самозаштита (појам, услови допуштености, правне последице).

II СТВАРНО ПРАВО

1 Увод

Појам.

Гаранције својине у уставу и инструментима којима су зајамчена људска права.

2 Ствари

Појам и поделе.

Непокретности.

Хартије од вредности.

2 Државина

Појам и врсте.

Заштита – вансудска и судска.

3 Својина

Појам, историјат и значај.

Ограничења права својине – суседска права.

Стицање.

Заштита (својинске тужбе).

4 Јавна својина и задружна својина

Појам државне својине, специфичности.

Стицање.

Заштита.

Задружна својина – појам и специфичности.

5 Својина с више субјеката

Сусвојина – појам, садржина, стицање, заштита.

Заједничка својина – појам и врсте.

Етажна својина – појам и специфичности,

садржина, стицање и заштита.

6 Службености и реални терети

Стварне службености – појам, врсте, стицање,

	<p>заштита. Личне службености – појам, врсте (плодоуживање, употреба, становање), стицање, заштита. Реални терети – појам, стицање, заштита.</p> <p>7 Заложно право и сродни институти Ручна залога – појам, врсте, стицање, заштита, подзалога. Ретенција. Залагање потраживања и других права. Регистрована залога – појам, врсте, стицање, заштита, подзалога. Хипотека – појам, врсте, стицање, заштита, натхипотека. Фидуцијарни пренос својине ради обезбеђења и задржавање права својине. Неакцесорна права намирења – реални (земљишни) дуг.</p> <p>8 Закуп и стамбено право Стварноправна обележја закупа. Специфичности закупа стана – стамбено право.</p> <p>9 Право прече куповине Појам, врсте, стицање, заштита.</p> <p>10 Право изградње Приватноправни аспекти права изградње – право грађења. Јавноправни аспекти права изградње – просторно и урбанистичко планирање, одобрења и дозволе.</p> <p>11 Регистри непокретности Појам и значај; системи регистрације. Земљишнокњижни систем и систем јединствене евиденције – сличности и разлике у следећем: права која се могу уписати у регистар, начела, врсте уписа, поједини уписи - услови за упис.</p>
Начин извођења наставе ⁸ :	Предавања, вежбе, студијска група, семинари и семинарски радови, предавања гостујућих професора, консултације и менторски рад са студентима, <i>power-point</i> презентације

⁸ Навести све планиране облике наставе (предавања, вежбе, стручне групе, студијске групе, семинари, консултације, пракса, *case-study*, такмичења, клиничка настава, *power-point* презентације, итд.)

<p>Начин оцењивања и вредновање предиспитних обавеза⁹:</p>	<p>Активно учествовање студената у настави до 10 поена Учествовање и оцена рада на вежбама од 5 до 30 поена Учествовање и оцена рада на студијској групи од 10 до 35 поена Позитивно оцењен и одбрањен семинарски рад на часу семинара до 15 поена Усмени испит до 80 поена Студент/студенткиња који у предиспитним обавезама прикупи 35 и више поена, ослобађа се полагања писменог елиминационог испита, а ако таквог испита нема, има право на само два питања, по једно из Општег дела и из Стварног права (важи само у јануарском року 2013). Студент/студенткиња који у предиспитним обавезама прикупи 50 и више поена и успешно одбрани семинарски рад, има право на само једно питање из области различитој од области у којој је одбрањен семинарски рад (важи само у јануарском року 2013).</p>
<p>Начин полагања испита¹⁰:</p>	<p>Писмено и усмено; комбинација писменог елиминационог испита и усменог испитивања</p>
<p>Обавезна литература за припремање испита¹¹</p>	<ul style="list-style-type: none"> - О. Станковић-В.Водинелић, <i>Увод у грађанско право</i>, издања после 1996. године и касније; - Д. Стојановић-О.Антић, <i>Увод у грађанско право</i>, друго измењено и допуњено издање 2004. године; - О.Станковић-М.Орлић, <i>Стварно право</i>, сва издања после 1993; - Р. Јелић, <i>Посебни облици права својине у СРЈ</i>, 1998.
<p>Допунска литература за припремање испита¹²:</p>	<p>1. Домаћи уџбеници Општег дела и Стварног права, и то:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Л. Марковић, <i>Грађанско право – Општи део и Стварно право</i>, Геца Кон, Београд, 1927 (друго издање); - А. Гамс с Љ. Ђуровић, <i>Увод у грађанско право</i>, XVI издање, Номос Београд 1991 (ранија издања су без Љ. Ђуровић, али се такође могу користити, наслов је <i>Увод у</i>

⁹ За сваки планирани облик наставе навести број поена који може донети студенту (најмање 30, највише 70 – преостали поени до укупно 100 се стичу на испиту)

¹⁰ Усмено или писмено или комбиновано

¹¹ (*Prescribed Text*)

¹² (*Recommended Reading*)

грађанско право (опити део));

- А. Гамс, *Основи стварног права*, било које издање;
- Р. Ковачевић-Куштримовић-М. Лазић, *Увод у грађанско право*, Ниш 2008;
- Р. Ковачевић-Куштримовић-М. Лазић, *Стварно право*, Ниш 2006;
- В. В. Водинелић, *Грађанско право: Увод у грађанско право и Опити део грађанског права*, Београд, 2012.

2. Монографска дела:

- М. Марковић, *Теорија злоупотребе права у упоредном праву*, Париз 1936, Београд-Ниш 1996;
- Д. Николић, *Увод у систем грађанског права*, пето издање, Нови Сад 2004;
- М. Тороман, *Правни положај задужбина и фондација у свету*, Институт за упоредно право, Београд 1996;
- В. Водинелић, *Такозвана злоупотреба права*, Номос, Београд 1997;
- А. Гамс, *Својина*, Научна књига, Београд 1991;
- Д. Хибер, *Својина у транзицији*, Правни факултет, Београд 1998;
- М. Лазић, *Личне службености*, Ниш 2000;
- Д. Стојановић-Б.Павићевић, *Право обезбеђења кредита*, Службени лист СРЈ, 1997;
- М. Лазић, *Права реалног обезбеђења*, Ниш 2009;
- М. Живковић, *Акцесорност заложних права на непокретности*, Правни факултет, 2010.

3. Страна литература и то:

За право Хрватске:

Gavella et. al., *Stvarno pravo*, Tom I i II, Informator Zagreb 2007;

За право Аустрије:

Koziol-Welser, *Bürgerliches Recht, Band I и II*, делови који се односе на општи део (у *Band I*) и Стварно право (у *Band II*);

За право Немачке:

Larenz, *Allgemeiner Teil des deutschen bürgerlichen Rechts*, 7. издање Beck München,

	<p>1989; Baur-Stürner, <i>Sachenrecht</i>, 17. и каснија издања, Beck München 1999;</p> <p>За право Француске: Jean Carbonnier, <i>Droit civil</i>, било које издање, општи део и стварна права;</p> <p>За право Енглеске: R. Smith, <i>Property Law</i>, (било које издање);</p> <p>За право САД: M. Diamond, <i>Real Estate Law</i>, West, 1998.</p>
Контрола успешности курса ¹³ :	Студентска евалуација, анализа испуњености плана рада (Катедре), анализа испитних резултата (Катедре), анализа укупних резултата рада студента (предавачи), анализа уредности при извођењу наставе (Управа)
Циљ курса ¹⁴ :	<p>Најважнији циљ курса је да студенти права стекну основну представу о грађанском праву као породици правних грана и детаљнија знања о стварном праву, као изузетно значајном посебном делу грађанског права за свакодневни живот свих и за рад сваког правника, без обзира на специјализацију.</p> <p>Студенти се мотивишу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да уче да размишљају, да истражују литературу, да критички мисле, да не приступају материји на репродуктиван начин. - Да студенти стекну базичне увиде у однос приватног и јавног, односно посебног и општег интереса у грађанском праву, и да савладају начела на којима почива процес одмеравања супротстављених добара и интереса, како међу појединцима, тако и између појединаца с једне, и државе или другог оличења општег интереса с друге стране. У том смислу, посебан значај у области стварног права има гаранција мирног уживања имовине из Европске конвенције о људским правима и основним слободама из 1950. године и уставна гаранција права својине.

¹³ Студентска евалуација (квалитета наставе – пре испита и квалитета оцењивања – на крају испитних рокова), анализа испуњености плана рада (Катедра), анализа уредности при извођењу наставе (Управа), анализа испитних резултата (Катедра),

¹⁴ (*Learning Outcome*) Сврха знања стеченог на курсу, до 20 редова (на српском и енглеском језику)

	<p>- Да студенти стекну представу о значају правног института својине и других стварних права за развој друштвеног благостања.</p>
--	--